

Проглядаючи історію на предмет наявності таких суб'єктів влади (які володіють вказаними вище якостями), можна виділити такі періоди в розвитку суспільства:

I. Період, коли взагалі не було визначених суб'єктів влади. Це був початок цивілізації, коли ще не було людини в сучасному розумінні цього слова, спільноти людей жили тоді за Законами Природи і жорстка потреба виживання змушувала людей діяти тим чи іншим чином. Тоді люди не мали вибору, а отже і не було осіб, яким потрібно було приймати еволюційні рішення.

II. Період, коли визначених суб'єктів влади було одиниці. В цей період, внаслідок розвитку суспільства, з'являються люди, здатні досягнути Закони Природи і мету розвитку суспільства. Такі люди стають великими полководцями: Тамерлан, Македонський, Чингізхан; законодавцями: Ману, Хамурапі, Солон; засновниками релігій: Будда, Христос, Мухамед.

III. Період, коли людей, які володіють зазначеними якостями стає декілька і більшість. Це період, коли еволюційні рішення впроваджуються всіма членами суспільства.

Цілком закономірно ми підійшли до поняття демократії, яка відповідає третьому періоду розвитку суспільства. Отже, демократія є одним із способів прийняття суспільством еволюційних рішень. Це і буде основною метою демократії, адже тільки заради цієї мети може бути виправдано існування ідеї демократії.

Визначивши мету демократії, спробуємо визначити, наскільки ця мета може бути реалізована сьогодні. Оцінюючи сучасну демократію, можна зробити висновок, що демократія сьогодні не відповідає побудованій нами моделі демократії. Користуючись словами "апостола" демократії Ж.-Ж. Руссо скажемо: "Якщо брати поняття демократії у всій строгості його значення, то істинної демократії ніколи не було і не буде. Демократія, власне кажучи, належить богам, а не людям".

Отже, визначивши мету демократії і з'ясувавши невідповідність між існуючою демократією і "істинною" демократією виникає питання: а чому вже досить давно людство вважає себе демократичним (в більшій своїй частині)?

Зробимо припущення. Сьогодні існуюча демократія за своєю сутністю є, по великому рахунку, формою самозахисту суспільства від будь-яких революційних (швидких) змін: як негативних, так і позитивних. В цьому і є велике значення сучасної демократії, яке полягає у "спасінні" суспільства від багатьох негативних проявів суспільного життя, як-то воєн, переворотів і зловживань владою тощо. Але це, безумовно, затримує еволюційний розвиток суспільства.

Керуючись вищевикладеним можна зробити різні висновки, але ми визначимо найочевидніші висновки:

1. Велика кількість визначень і видів демократії обумовлена невизначеністю в меті демократії, яка полягає в прийнятті загальнонародних еволюційних рішень.

2. Демократія в своєму "істинному" не реалізована і не може бути реалізована сьогодні.

3. Аналіз сучасної демократії не дозволяє зробити висновок про її наближення до істинної демократії. Демократія сьогодні не реалізує свого призначення – а саме виробляти еволюційні рішення, тому вважаємо за доцільне не використовувати термін "демократія" для опису правового режиму країни. Доцільніше було б виробити інший термін для означення політичного режиму. Одну із перших таких спроб зробив американський політолог Роберт Даль. Він відмовився від використання терміну "демократія", натомість запропонував новий термін – "поліархія", яким окреслив існуючі політичні та правові інститути в сучасній державі.

Наведена праця є закликом до майбутніх наукових розробок в цій сфері.

¹ Collier D., Levitsky S. Democracy "with adjectives" conceptual innovation in comparative research. / Даймонд Д. Прошла ли третья волна демократизации? – <http://www.politstudies.ru/fulltext/1999/1/3.htm> .

² Шумпетер Й.А. Капіталізм, соціалізм і демократія. – К., 1995. – С.310.

³ Клизовский А. Основы миропонимания новой эпохи. – Мн., 2000. – 864 с.

І.Омельчук,

*аспірантка Львівського національного
університету імені Івана Франка*

МОЛОДЬ ТА ЇЇ ПРАВОСВІДОМІСТЬ: ПОНЯТТЯ, ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Українське суспільство вступило в період нового, самостійного розвитку. Серед численних проблем, що постали перед Українською державою знаходиться і проблематика молоді.

Молодь - це соціально-демографічна група, яка виділяється на основі сукупності вікових характеристик, особливостей соціального положення і обумовлених ними соціально-психологічними характеристиками.

Характерними рисами молоді є:

1. Молодь - це специфічна частина суспільства, яка обмежена віковими рамками.

Вік є найважливішою ознакою молоді. Існують різні погляди на межі молодіжного віку. Так, наприклад, Піфагор вважав, що "весна", яка охоплює дитинство і юність, триває до 20 років. Солон дотримувався думки, що юність починається з 14 років, а розквіт фізичної сили припадає на 21-28 р. В Англії періоду середньовіччя вважалось, що поки людина не досягне 23 років, вона, як правило, – хоча і незавжди - неприборкувана, не має правильних суджень і недостатньо досвідчена, щоб керувати собою. ¹ В середньовічній Німеччині на побутовому рівні чоловік вважався молодим, поки він не створював власну сім'ю. Відголоски цього залишилися в німецькій мові - слово Jungtselle (холостяк) буквально означає "молодий хлопець". У радянській юридичній літературі вікові межі молоді визначалися інтервалом від 16 до 30 років. В законодавстві України визначено, що молодь - це громадяни України віком від 15 до 28 років (ч.2 ст. 1 Закону України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні").

В межах цих вікових рамок розрізняють вікові групи молоді, які відрізняються одна від одної психофізіологічними характеристиками, рівнем освіти, ступенем громадянської зрілості. Ці періоди в працях різних авторів встановлюються з інтервалом в рік, два, три, п'ять. На нашу думку найбільш вдалою є така класифікація вікових груп серед молоді:

- перша вікова група - 15-17 років,
- друга вікова група - 18-24 роки,
- третя вікова група - 25- 28 років.

2. Молодь-це відносно стійка частина суспільства, яка є внутрішньо диференційованою.

Молодь не є однорідною за своїм складом. В ній можна виділити безліч соціальних груп, які відрізняються одна від одної за розмірами, за ступенем взаємодії, за професійною належністю, за спільністю інтересів тощо.

3. Молодь наділена специфічними соціально-психологічними властивостями.

Молодь має свої чітко виражені психологічні і соціальні риси. Зокрема, молодіжній психіці притаманні такі риси: максималізм, емоційна нестійкість, тривожність, життєрадісність, підвищена збудливість, незавершеність формування системи психологічного самоконтролю, високий рівень самонавіювання, схильність до емоційного зараження.

В ряді праць, присвячених дослідженню молоді, виділяють такі притаманні їй риси: ентузіазм, енергія, мобільність, постійне очікування змін, почуття нового, недосвідченість. Специфіка молоді полягає і в тому, що вона є групою, яка шукає своє місце в суспільстві, відкриває та приймає життєві істини і цінності, виробляє своє відношення до життя.

Разом з тим були відмічені і негативні риси молодих людей. До останніх належать: агресивність, соціальна апатія, байдужість, пасивність, безвідповідальність, конформізм, споживацтво, відмова від традиційних моральних і культурних цінностей.

4. Особливість соціального положення молоді.

До XVIII століття молодь не виділялася в окрему соціальну групу. Етап дитинства закінчувався разом з статевим дозріванням, після якого більшість молодих людей вступали в дорослий світ. Внаслідок акселерації статеве дозрівання відбувається в сучасних умовах декількома роками раніше, ніж в минулому, в той час як психологічна і соціальна дорослість відстрочилися, збільшивши проміжок між дитинством і зрілістю. Першим, хто звернув увагу на це нове соціальне явище, був Ж.-Ж. Руссо.

З того часу молодь стала пріоритетом, чим і визначається особливість її положення в нашому суспільстві.

Розглянемо ще одну сторону проблематики молоді – її правосвідомість.

Правосвідомість молоді – це складне духовне утворення, яке складається з сукупності правових поглядів, уявлень, переконань, почуттів, емоцій, у відповідності з якими молоді люди оцінюють вимоги права, правові явища, визначають до них своє відношення і готовність здійснити певні правові дії в суспільних чи особистих інтересах.

Загальна характеристика правосвідомості молоді:

- правосвідомість молоді тісно пов'язана з суспільною та індивідуальною правосвідомістю;
- правосвідомість молоді – це те спільне, що є у всіх чи у більшості молодих людей, і те, що відрізняє її від правосвідомості інших соціальних груп;
- правосвідомість молоді не можна ототожнювати з правосвідомістю конкретних представників цієї вікової групи;
- правосвідомість молоді – це не проста сума свідомостей молодих людей, а якісно нове суспільне явище;
- правосвідомість молоді безпосередньо залежить від історичних умов, матеріального та духовного рівня розвитку суспільства;

- правосвідомість молодих людей формується на основі взаємодії соціальних умов життя, в які вони включені, та їхніх індивідуальних властивостей;

- правосвідомість молоді носить несформований характер;

- для правосвідомості молоді є характерним випередження запасу правових знань у порівнянні з набутим життєвим досвідом.

Правосвідомість молоді складається з таких основних елементів:

- раціонально-ідеологічні компоненти,

- соціально-психологічні,

- поведінкові.

Раціонально-ідеологічні компоненти – це знання, уявлення, поняття, ідеї молодих людей про діюче чи бажане право та інші правові явища.

Соціально-психологічні компоненти – це емоції, настрої, ілюзії, почуття молодих людей щодо права та правових явищ.

Поведінкові компоненти – це правові установки, які в сукупності формують ціннісну орієнтацію молодих людей і готовність до діяльності в сфері правового регулювання.

Раціонально-ідеологічні, соціально-психологічні та поведінкові компоненти тісно взаємопов'язані між собою.

Правосвідомість молоді досліджувалися такими науковцями, як Батова С.А., Бельський К.Т., Бура Н.А., Зенін В. П., Івлєв А.К., Козюбра М.І., Лукашева Е.А., Рабінович П.М., Щегорцев В.А та іншими. Робота над дослідженням правосвідомості молоді триває і зараз.

Література

1. *Правовое воспитание и социальная активность населения.* - К.: Наукова думка, 1979.
2. *Тревельян Дж. М. Социальная история Англии. Пер. с англ.-М.: Знание, 1959.*

¹ Тревельян Дж. М. Социальная история Англии. Пер. с англ.-М.: Знание, 1959.- С. 214.

О.Романюк,
студентка 5 курсу
Донецького національного університету

О ТЕХНИКО-ЮРИДИЧЕСКОМ КАЧЕСТВЕ ЗАКОНОВ

С принятием новой Конституции правовая реформа в Украине вошла в иную стадию, стадию создания системы законодательства, обеспечивающей оптимальные условия жизнедеятельности украинского государства на современном этапе его развития. Необходимость издания большого количества законов в сравнительно короткие исторические сроки вынуждает к осуществлению интенсивной законотворческой деятельности. Работа законодательных органов в напряженном режиме ведет к росту количества допускаемых ими ошибок и, как следствие к ухудшению качества принимаемых законов, к возникновению коллизий между действующими и вновь принятыми законами, к трудностям в правоприменительной практике.

Законотворческие ошибки допускаются на всех стадиях законодательного процесса. Число нарушений правил и требований по видам законодательной техники распределяется следующим образом: примерно 1/5 часть от общего числа нарушений допускалась при концептуальной разработке проектов законодательных решений, около 4/5 – при написании и оформлении текстов проектов законов и только 5% - при организации законодательного процесса. Данное соотношение может быть обусловлено тем, что: во-первых, наиболее разработанными в юридической литературе являются технико-юридические правила написания и оформления проектов законов; во-вторых, эти ошибки относительно легко обнаруживаются при проведении экспертизы. Правила же концептуальной разработки законодательных решений разработаны и определены в специальной юридической литературе в значительно меньшей степени. Кроме того, обнаружить их нарушение сложнее, поскольку соответствующие ошибки носят скрытый характер.